

²blackdot

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

03 Mart 2025

TEMA GRUP

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: **Hakan Çalışkantürk**

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** **Yasal Uyarı:***** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, ka r yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

AVRUPA YENİ KARARLAR AŞAMASINDA

Avrupa'da Liderlik Problemi

Zelenskiy ve Trump arasında Oval Ofis'te yaşanan gerilimin ardından Avrupa, güvenlik geleceğine ilişkin varoluşsal sorularla karşı karşıya. Beyaz Saray'da ABD Başkanı Trump'la yaşadığı tartışmanın ardından Avrupalı ülkeler Ukraynalı lider Volodimir Zelenskiy'nin destekleme açıklamaları yaptı ancak bu tartışma onları Kiev'in baş destekçileri konumuna getirdiğinden kritik zorlukları da beraberinde getiriyor.¹

Oval Ofis'teki tartışmanın en önemli nedenlerinden biri Zelenskiy'nin herhangi bir barış anlaşmasıyla bağlantılı güvenlik garantileri² konusunda ısrarcı olmasıydı. Başkan Trump, ABD'nin ticari katılımının kendi başına bir garanti teşkil edeceği konusunda ısrar ederken Avrupalı liderler ve Zelenskiy daha fazlasını istedi.

Ancak kıtadaki savunma açığı kökleşmiş durumda ve Avrupa'nın ABD'ye aşırı bağımlılığı devam ediyor. Çünkü bu Ukrayna'nın gelecekteki güvenlik garantilerine ilişkin kriz aynı zamanda Avrupa'nın gelecekteki güvenliğine ilişkin bir kriz. Bu krizin çözülmesi için Avrupa'nın etkin bir liderliğe ve lider bir kadroya ihtiyacı var. Tüm Avrupa Liderleri ABD'nin desteğini daha geniş anlamda geri çektiği bir dönemde Ukrayna'nın savunmasının başlıca sponsoru olarak devreye girmenin çok maliyetli olacağını biliyor.

Fransız politikacı Raphaël Glucksman, AB'yi Ukrayna'nın savunmasını finanse etmek üzere dondurulmuş 200 milyar Euro'dan fazla Rus varlığına el koymaya çağırdı. Aslında Rus varlıklarına el konulmasına karşı oluşan Avrupa'da oluşan cephenin istikrarlı ve tutarlı bir politika geliştirmesi gittikçe zorlaşıyor. Çünkü Avrupa başkentleri, el konulan varlıkların tüketilmesinin Avrupa'nın yatırım için güvenli bir yer olarak güvenilirliğini etkileyebileceği endişesini taşıyor ve bu endişeyi yönetecek siyasi bir kadro ve liderlik yok.

U.S. military bases and sites, 2024

- ▲ U.S. controlled base in operation for at least 15 years
- ▲ Other base or site with U.S. military presence

Note: Locations of U.S. bases and sites are based on unclassified sources and do not include all bases and sites in the region.

Source: Congressional Research Service.

cfr

ABD ile Askeri İlişkiler

Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Komutanlığı'na (EUCOM) göre, 2025'in başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa'da yaklaşık seksen dört bin ABD askeri vardı. Toplam miktar, planlanan tatbikatlar ve kıtaya girip çıkan birliklerin düzenli rotasyonları nedeniyle değişmektedir. Rusya'nın 2022'de Ukrayna'yı tam ölçekli işgalinin ardından, Ukrayna'yı desteklemek ve çatışmayı kontrol altına almak için yaklaşık 20.000 ek ABD askeri Rusya, Belarus ve Ukrayna'ya komşu ülkelere konuşlandırıldı. Savaş boyunca, toplam asker sayısı yaklaşık 75.000 ile 105.000 arasında değişmiştir ve bunlar çoğunlukla Hava Kuvvetleri, Kara Kuvvetleri ve Deniz Kuvvetleri'ndendir.

¹ <https://tr.euronews.com/my-europe/2025/03/01/avrupa-ucurumun-kenarinda-abd-ukrayna-anlasmazligi-dikkatleri-kitanin-uzerine-cekiyor>

² Ukrayna, Rusya ile yapılacak olası bir barış anlaşmasında, ABD ve Avrupa ülkelerinin dahil olduğu güvenlik garantileri ve NATO üyeliği gibi unsurları talep etmektedir.

Kıtının dört bir yanına dağılmış kırktan fazla ABD askeri üssü, kuzeybatı Grönland'dan Türkiye'nin Rusya sınırına kadar uzanıyor. Üslerin büyük kısmı Orta Avrupa'da yoğunlaşmış durumda; özellikle Almanya, İtalya, Polonya ve Birleşik Krallık'ta. EUCOM'un merkezi Almanya'nın Stuttgart kentinde, ABD'nin Afrika Komutanlığı'nın yanında. Bu üslerin birçoğu aynı zamanda NATO ile birlikte çalışabilir, yani ABD birlikleri ittifakın üye devletleriyle birlikte çalışarak ittifakın süreçleri, teknolojileri, bilgi ağları ve iş gücü arasında uyumu garanti altına alıyor. ABD bu görevleri; Kalıcı olarak atanmış kuvvetler, Uzun vadeli rotasyon kuvvetleri, Ulusal Muhafız Devlet Ortaklığı Programı, Bölgede eğitim tatbikatlarında geçici kuvvetler vasıtasıyla yürütüyor. Kısaca Avrupa savunması ABD olmadan bir hiç demek.

Ukrayna'yla barış anlaşmasının ardından neler değişebilir?

Trump yönetiminin Rusya ve Ukrayna arasında bir barış anlaşması müzakere etme çabalarının sonucu belirsizliğini koruyor. Trump yönetiminin önde gelen üyeleri, Indo-Pasifik'te Çin'e odaklanmak için ABD'nin Avrupa'daki askeri varlığını küçültme konusunda ilgilerini defalarca dile getirdiler. Amerikan askeri varlığının "sonsuz kadar" sürmeyeceği gerçeği Avrupalı müttefikler arasında transatlantik ittifakın geleceği konusunda paniğe yol açmış durumda.

Trump yönetimi Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa'daki güvenlik varlığını keskin bir şekilde değiştirmeye karar verirse, onlarca yıllık askeri entegrasyonun çözülmesi gerekecektir. Amerika Birleşik Devletleri üsleri tamamen terk etmese de Trump yönetimi Avrupa'nın ABD koruması için daha fazla ödeme yapmasını talep edebilir; şu anda ABD üslerinin işletme maliyetlerinin yaklaşık %34'ünü ödüyorlar. Avrupa ülkeleri, ABD'nin kıtadan olası çekilmesi korkusuyla askeri harcamalarını önemli ölçüde artırdılar. Yeni gelen Alman Şansölyesi Friedrich Merz yakın zamanda verdiği bir röportajda, Avrupa'yı güçlendirmeyi ve mümkün olan en kısa sürede Amerika Birleşik Devletleri'nden bağımsızlık elde etmeyi hedeflediğini söyledi.

Bazı uzmanlar, ABD birliklerinin çekilmesinin, üye devletlerin kendilerine silahlı saldırı olması durumunda birbirlerini topluca savunmalarını öngören NATO'nun 5. Maddesinin güvenilirliğini de zayıflatacağını söylüyor. ABD'nin çekilmesinin Avrupa'daki nükleer silahlarının statüsünü nasıl etkileyeceği sorusu hala açık. ABD'nin sözde "nükleer şemsiyesinin" kaldırılması, Rusya'nın kolayca faydalanabileceği Avrupa'nın toplu nükleer cephaneliğinde önemli bir boşluk bırakacaktır.

ABD'nin Avrupa'dan çekilmesinin ve AB'deki liderlik sorununun sonuçları Avrupa için neler doğurabilir?

ABD'nin Avrupa'dan çekilmesi ve Avrupa Birliği'ndeki (AB) liderlik sorununun Avrupa üzerindeki olası sonuçları çok katmanlı ve derin etkiler yaratacak.

- ❖ **NATO'nun Geleceği:** ABD'nin Avrupa'daki askeri varlığını azaltması, NATO'nun zayıflamasına yol açabilir. ABD'nin caydırıcılığı olmadan, özellikle Doğu Avrupa ülkeleri Rusya'ya karşı daha kırılgan hale gelecek.
- ❖ **AB'nin Savunma Politikası:** ABD'nin çekilmesi, Avrupa'nın kendi askeri kapasitesini artırma ihtiyacını doğuracaktır. Ancak, AB içinde ortak bir savunma politikası oluşturma konusunda yeterince ilerleme kaydedilemediği için bu süreç sancılı olacak.
- ❖ **Rusya'nın Etki Alanının Genişlemesi:** Baltık ülkeleri, Polonya ve Balkanlar gibi bölgelerde Rusya'nın nüfuzunu artırması olasılığı her zaman var. Fransa ve Almanya gibi ülkeler bu duruma karşı ne kadar etkili bir denge politikası yürütebilir? Bu sorunun henüz cevabı yok.
- ❖ **Çin ve Rusya'nın Artan Etkisi:** ABD'nin boşluğunu doldurmak isteyen Çin ve Rusya, Avrupa'da daha fazla nüfuz kazanmaya çalışabilir. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında AB'ye ekonomik nüfuzunu artırması çok güçlü ve genel stratejik oyunu şekillendirecek mahiyette.
- ❖ **Fransa ve Almanya'nın Rekabeti:** Almanya ekonomik gücüyle, Fransa ise savunma ve dış politika vizyonuyla liderliği üstlenmek istemesi ve fakat iki ülke arasındaki uyum eksikliği AB'nin yönünü belirlemede zorluk yaratacak.
- ❖ **Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin Ayrışması:** Polonya, Macaristan gibi ülkeler ABD'nin korumasını kaybettiklerinde, daha milliyetçi ve otoriter yönelimlere kayma ihtimali yüksek. Bu, AB'nin iç bütünlüğünü zayıflatma potansiyeline sahip.
- ❖ **Avrupa'nın Stratejik Özerklik Arayışı:** ABD'nin yokluğunda AB'nin daha birleşik bir dış politika oluşturması gerekecektir. Ancak mevcut iç çekişmeler ve lider yokluğu nedeniyle, bu süreç yavaş ilerleyebilir ve krizlere yol açabilir.

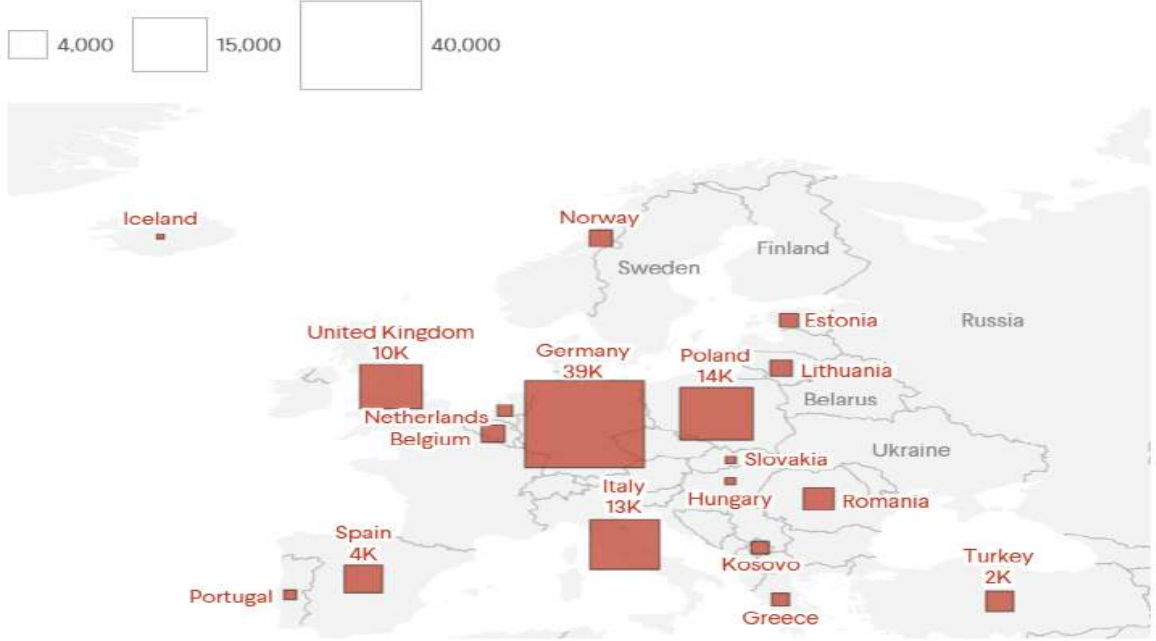
Sonuç;

ABD'nin Avrupa'dan çekilmesi ve AB'deki liderlik krizinin derinleşmesi, Avrupa için güvenlik açıkları, ekonomik zorluklar ve jeopolitik yalnızlaşma gibi riskler doğurabilir. Eğer AB kendi içinde birlik sağlayamazsa, kıtanın Rusya ve Çin gibi küresel aktörlere karşı daha savunmasız hale gelmesi olasıdır. Ancak, bu aynı zamanda Avrupa'nın stratejik özerklik kazanma sürecini hızlandırabilir ve yeni bir güvenlik mimarisi kurulmasına zemin hazırlayabilir.

Avrupa, bu süreçte ya kendi ayakları üzerinde durmayı başaracak ya da parçalanma riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

Where U.S. Forces in Europe Are Located

Estimated number of U.S. troops in countries with a major troop presence, 2024

Note: As of 2024, the U.S. had 7,000 troops in the North Sea and 4,500 troops in the Mediterranean Sea.

Source: International Institute for Strategic Studies.

COUNCIL OF
FOREIGN
RELATIONS

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi